

## Arbeidsmarkedet nå – desember 2017

”Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil, [Eugenia.Vidal-Gil@nav.no](mailto:Eugenia.Vidal-Gil@nav.no), 22. desember 2017.

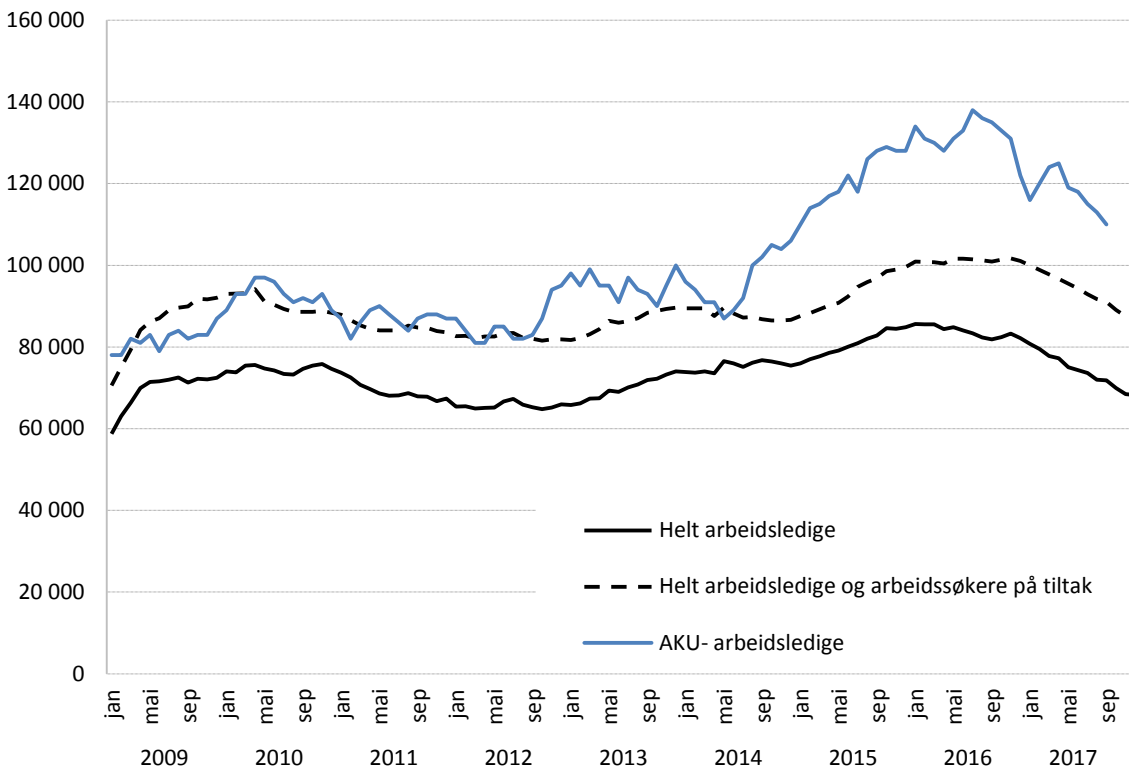
### Liten nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 400 personer fra november til desember, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Antallet helt ledige falt med 200 personer fra november til desember, mens antallet arbeidssøkere på tiltak gikk ned med i underkant av 300.

I desember var 85 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 13 500 færre enn i desember i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 14 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,1 prosent av arbeidsstyrken mot 3,6 prosent i fjor. 65 400 personer var registrert som helt ledige, hvilket er 13 200 færre enn i desember i fjor. Det tilsvarer 2,4 prosent av arbeidsstyrken, mot 2,8 prosent for ett år siden. 19 600 arbeidssøkere deltok på tiltak i desember, som er en nedgang på 400 personer sammenliknet med desember i fjor.

41 100 (48 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i desember mottok dagpenger. Det er 11 600 færre enn i desember i fjor. 10 Prosent mottok tiltakspenger, mens 1 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten vil være mottakere av sosialhjelp, eller har ingen ytelser fra NAV.

**Figur 1.** Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – desember 2017



Kilde: NAV og SSB

NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet // Kunnskapsavdelingen //  
 Postadresse: Postboks 5 St. Olav Plass // 0130 OSLO  
 Besøksadresse: Økernveien 94 // 0579 OSLO  
 Tel: 21 07 00 00 // Fax: 21 07 00 01  
[www.nav.no](http://www.nav.no) // [nav.statistikk@nav.no](mailto:nav.statistikk@nav.no)

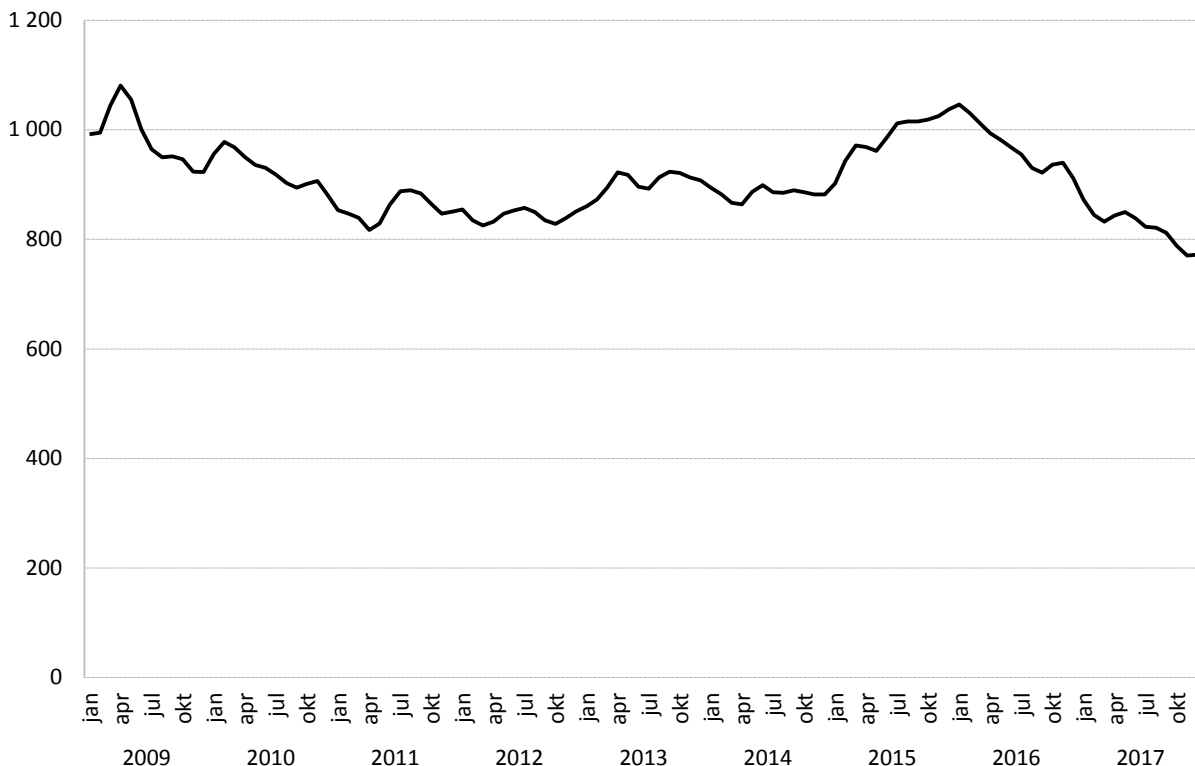
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 110 000 personer arbeidsledige i september, noe som tilsvarer 4,0 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten gikk ned med 0,3 prosentpoeng, eller 8 000 personer, fra juni til september justert for normale sesongvariasjoner. AKU-ledigheten har vist en tydelig nedgang siden toppen i juli i fjor, da den var på 5,0 prosent. Sysselsettingen gikk opp med 12 000 personer fra juni til oktober ifølge sesongjusterte AKU-tall, og har vist en økende trend siden begynnelsen av 2017.

### Fortsatt lav tilgang av nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 770 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i desember, det samme som i november (figur 2). Korrigert for sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere<sup>1</sup> per virkedag vært avtakende siden januar i fjor, og har ikke vært så lav som den er nå siden 2008.

I desember var 10 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 1 700 (-14 %) færre enn i desember i fjor. Blant de som ble ledige i desember var de vanligste yrkesbakgrunnene bygg og anlegg samt industriarbeid (figur 3). Til sammen utgjorde disse i overkant av en fjerdedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Samtidig hadde industriarbeid, fulgt av bygg og anlegg samt reiseliv og transport, den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenliknet med desember i fjor, med henholdsvis 400 og 200 personer.

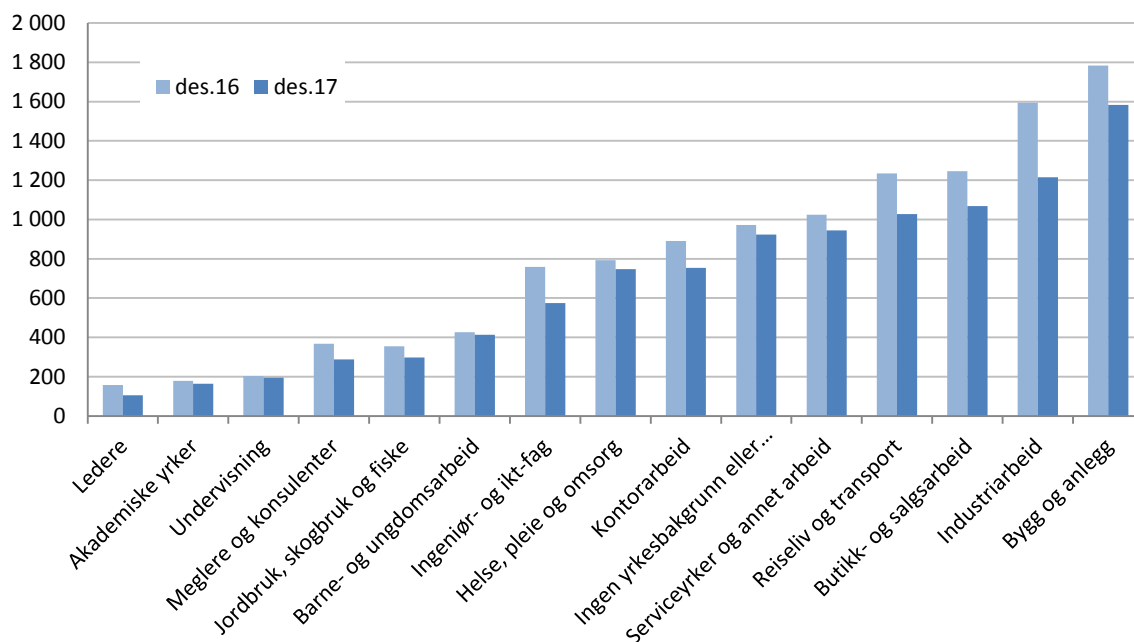
**Figur 2.** Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - desember 2017



Kilde: NAV

<sup>1</sup> Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

**Figur 3.** Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Desember 2016 – desember 2017



Kilde: NAV

## Utviklingen i internasjonal økonomi

Fra andre til tredje kvartal i år økte bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen<sup>2</sup> med 0,6 prosent ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sammenliknet med tredje kvartal i fjor var BNP 2,6 prosent høyere. Det var særlig vekst i det private konsumet og i bruttoinvesteringene som bidro til BNP-veksten i tredje kvartal. De siste fire kvartalene har veksten i eurosonens BNP vært på mellom 0,6 og 0,7 prosent, som tilsvarer årlige rater på rundt 2,5 prosent, og tyder på at konjunkturoppgangen i eurosonen har fått fotfeste. Industriproduksjonen i eurosonen har også vist en økende trend det siste året, og i oktober var den 3,7 prosent høyere enn i oktober i fjor. Dette tyder på at eurosonens BNP vil fortsette å øke framover, da utviklingen i industriproduksjonen er en indikator på den kommende utviklingen i BNP.

Arbeidsmarkedet i eurosonen har også bedret seg etter hvert som veksten har tatt seg opp. I oktober lå arbeidsledigheten på 8,8 prosent av arbeidsstyrken, det laveste nivået siden januar 2009, og ett prosentpoeng lavere enn i oktober 2016. Sysselsettingsveksten har også tatt seg opp det siste året. I tredje kvartal økte sysselsettingen med 0,4 prosent og var 1,7 prosent høyere enn i tredje kvartal i fjor. Ifølge estimer fra Eurostat var antallet sysselsatte i eurosonen i tredje kvartal det høyeste noensinne.

<sup>2</sup> Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

I USA har BNP-veksten i tredje kvartal blitt oppjustert til 3,3 prosent, sesongjustert og målt i årlig rate. Dette er høyere enn i de to foregående kvartalene, da veksten var på henholdsvis 1,2 og 3,1 prosent. Arbeidsledigheten var på 4,1 prosent av arbeidsstyrken i november, uendret fra oktober, men 0,5 prosentpoeng lavere enn i november i fjor. Sysselsettingen økte noe raskere i oktober og november enn i de foregående månedene, men sysselsettingsraten har holdt seg uendret det siste året.

Trumps skatterreform, som blant annet innebærer store kutt i selskapsskatten og kutt i inntektsskatten for de mest velstående, er nå vedtatt av Kongressen. Skattekuttene er estimert å utgjøre 1,5 billioner dollar over de neste ti årene. Republikanerne mener reformen vil føre til klart høyere vekst, høyere investeringer og skape flere jobber, noe som i sin tur vil bidra til å finansiere reformen. Demokratene mener derimot at skattekuttene ikke vil ha så stor ekspansiv effekt i økonomien og at de tapte skatteinntektene vil medføre en betydelig økning i budsjettunderskuddet. Dette synet deles av svært mange økonomer, som mener at en eventuell positiv effekt av skattekuttene vil være svært kortvarig og neppe vare forbi 2018.

### **Utviklingen i norsk økonomi**

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 0,5 prosent denne måneden. De anslår at styringsrenten trolig vil bli liggende på dagens nivå fram til høsten 2018 og deretter øke gradvis opp til 1,5 prosent i 2020. Den siste renteprognoisen innebærer at renten vil bli satt opp tidligere enn anslått i forrige pengepolitisk rapport. Høyere vekst internasjonalt, høyere oljepris og svakere krone er blant faktorene som har bidratt til å heve renteprognoisen ifølge Norges Bank.

Etter sterk vekst i boligbyggingen siden slutten av 2014 har antallet igangsettingstillatelser til nye boliger gått ned siden desember i fjor, ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Fra oktober til november falt antall igangsettingstillatelser til nye boliger med ytterligere to prosent. Det ble likevel gitt én prosent flere igangsettingstillatelser til nye boliger fra desember 2016 til november 2017 enn i den foregående tolv månedersperioden. Samtidig har det høye boligtilbudet og strammere kredittpraksis etter at den nye boliglånsforskriften trådte i kraft i januar i år, bidratt til at boligprisene har begynt å falle. Ifølge tall fra SSBs falt prisen for brukte boliger i andre og tredje kvartal i år, mens prisen for nye boliger falt i tredje kvartal. Sesongjusterte tall fra Eiendom Norge viser at boligprisene falt igjen i november etter en liten oppgang måneden før, og i gjennomsnitt for hele landet var 0,5 prosent lavere enn i november i fjor.

Varekonsumet gikk ned med 0,9 prosent i oktober, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Det var fall i kjøp av bil og drivstoff som bidro mest til nedgangen. Varekonsumindeksen kan vise store variasjoner fra måned til måned, men den betydelige nedgangen i oktober kan tyde på lav vekst i varekonsumet i fjerde kvartal.

Ifølge SSBs produksjonsindeks falt industriproduksjonen med 2,3 prosent fra tremånedersperioden mai – juli til august – oktober. I denne perioden var produksjonsnedgangen størst innen næringer som leverer til oljeindustrien, mens vekst i næringsmiddelproduksjonen bidro til å dempe nedgangen. Sammenliknet med oktober i fjor og korrigert for virkedager, var industriproduksjonen 1,9 prosent høyere i oktober i år. I denne tolv månedersperioden hadde produksjonen innen

oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri økt mest, mens maskinindustri hadde den største nedgangen.

I SSBs investeringsundersøkelse fra november anslår virksomhetene en nedgang i industriinvesteringene for 2017 på 3,5 prosent sammenliknet med tilsvarende anslag for 2016 og målt i løpende priser. Det er anslag om lavere investeringer innenfor næringsgruppen oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri samt metallindustrien som bidrar til denne nedgangen. Dette skyldes at enkelte store investeringsprosjekter som bidro til veksten i 2016 nå er avsluttet. Virksomhetenes anslag på investeringene i 2018 har blitt betydelig oppjustert og tyder på en oppgang på 15 prosent. Det er særlig høyt investeringsanslag innen oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri samt næringsmiddelindustri som bidrar til dette.

### **Stabil bruttoledighet for de fleste yrkesgruppene**

Bruttoledigheten holdt seg stabil<sup>3</sup> for de fleste yrkesgruppene fra november til desember justert for normale sesongvariasjoner.<sup>4</sup> Nedgangen i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak var størst innen butikk- og salgsarbeid, fulgt av kontorarbeid, mens innen helse, pleie og omsorg samt undervisning var det en liten oppgang.

Sammenliknet med desember i fjor er bruttoledigheten lavere for alle yrkesgrupper unntatt undervisning. Det er personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag samt industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4).

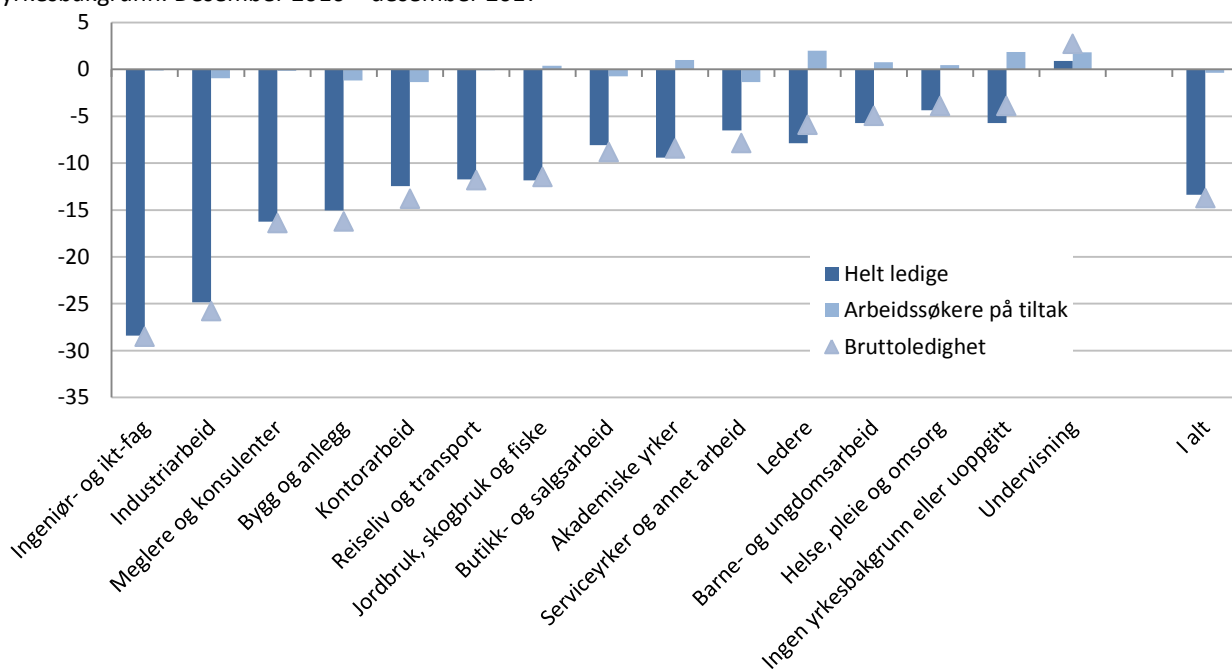
Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i desember høyest innen reiseliv og transport med 4,8 prosent (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning med 0,8 prosent av arbeidsstyrken.

---

<sup>3</sup> Vi definerer utviklingen som stabil når endringen fra forrige måned etter yrke eller fylke ligger i intervallet +/- 0,5 prosent.

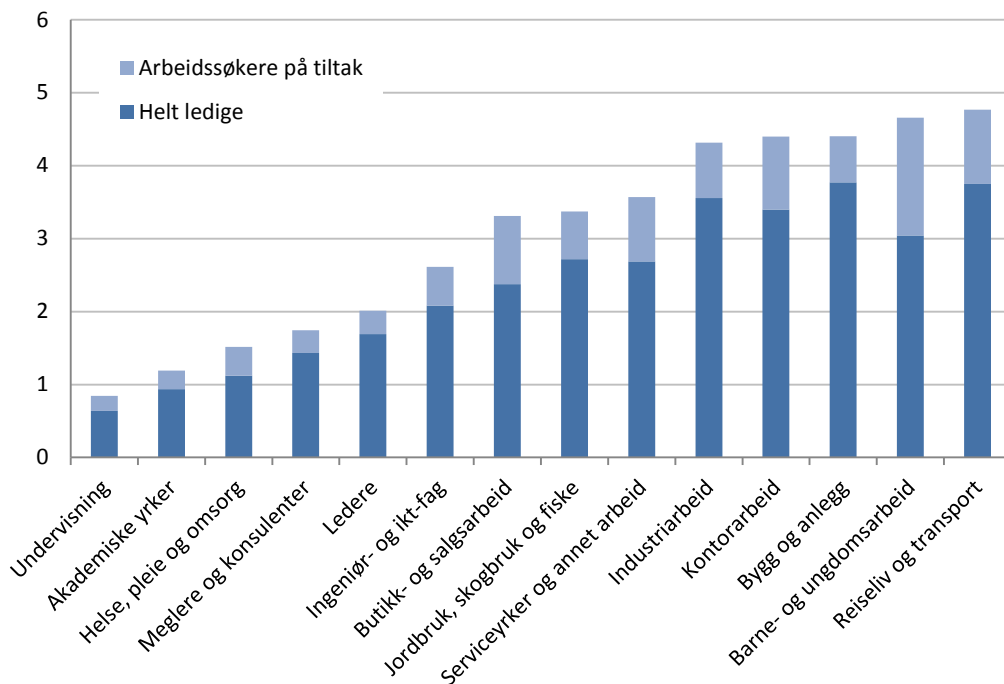
<sup>4</sup> Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

**Figur 4.** Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Desember 2016 – desember 2017



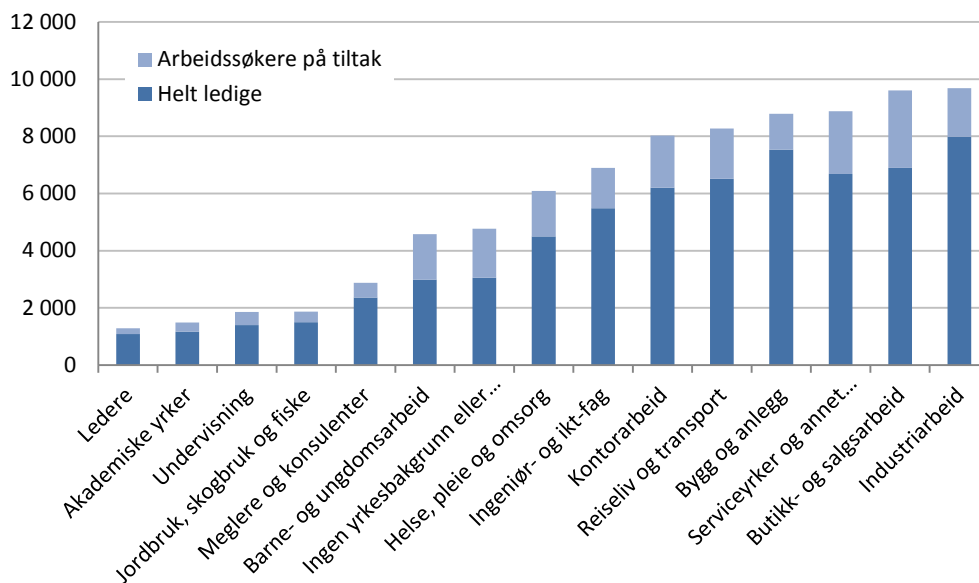
Kilde: NAV

**Figur 5.** Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Desember 2017



Kilde: NAV

**Figur 6.** Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Desember 2017



Kilde: NAV

## Industriarbeid

Personer med yrkespraxis innen industriarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). I desember var 9 700 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 3 400 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, sveisere og platearbeidere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenlignet med desember 2016.

## Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av desember var 6 900 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 700 færre enn i desember i fjor, og tilsvarer en nedgang på 29 prosent. Ingeniør- og ikt-fag er dermed yrkesgruppen med den største prosentvise nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med desember i fjor. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

## Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av november var 9 600 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 900 færre enn for ett år siden. Butikkmedarbeidere, som utgjør mesteparten av denne gruppen, har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

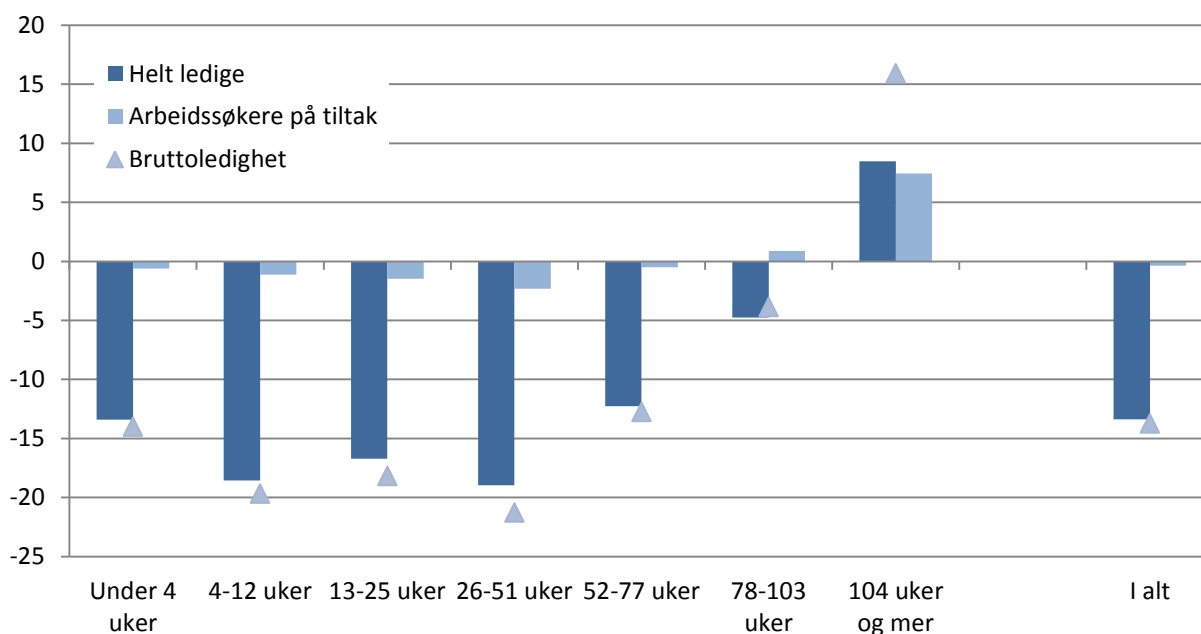
## Bygg og anlegg

Ved utgangen av desember var 8 800 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 1 700 færre (-16 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere.

## Flere har gått ledig i mer enn to år

Sammenliknet med desember i fjor har bruttoledigheten økt blant de som har vært arbeidssøkere i to år eller mer, mens færre har vært arbeidssøkere i under to år (figur 7). Ved utgangen av desember var det til sammen 74 700 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn to år (figur 8). Det er 15 000 færre enn i desember i fjor. Samtidig er det 1 400 flere som har gått ledig i to år eller mer enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland og Hordaland vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge, og økningen er størst innen ingeniør- og ikt-fag og innen industriarbeid.

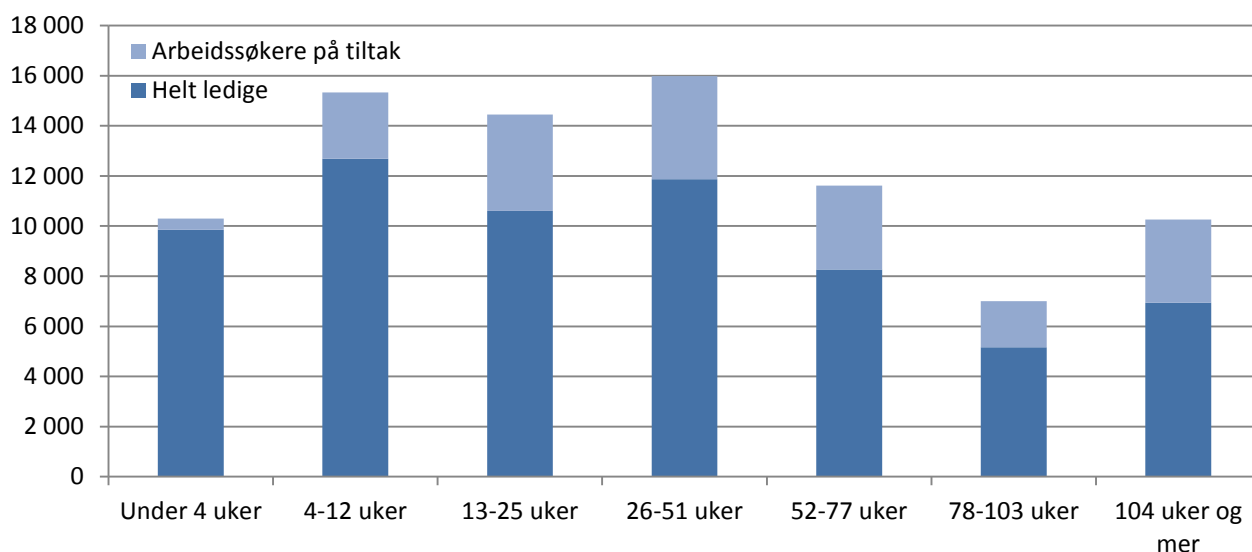
**Figur 7.** Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Desember 2016 – desember 2017



Kilde: NAV



**Figur 8.** Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Desember 2017



Kilde: NAV

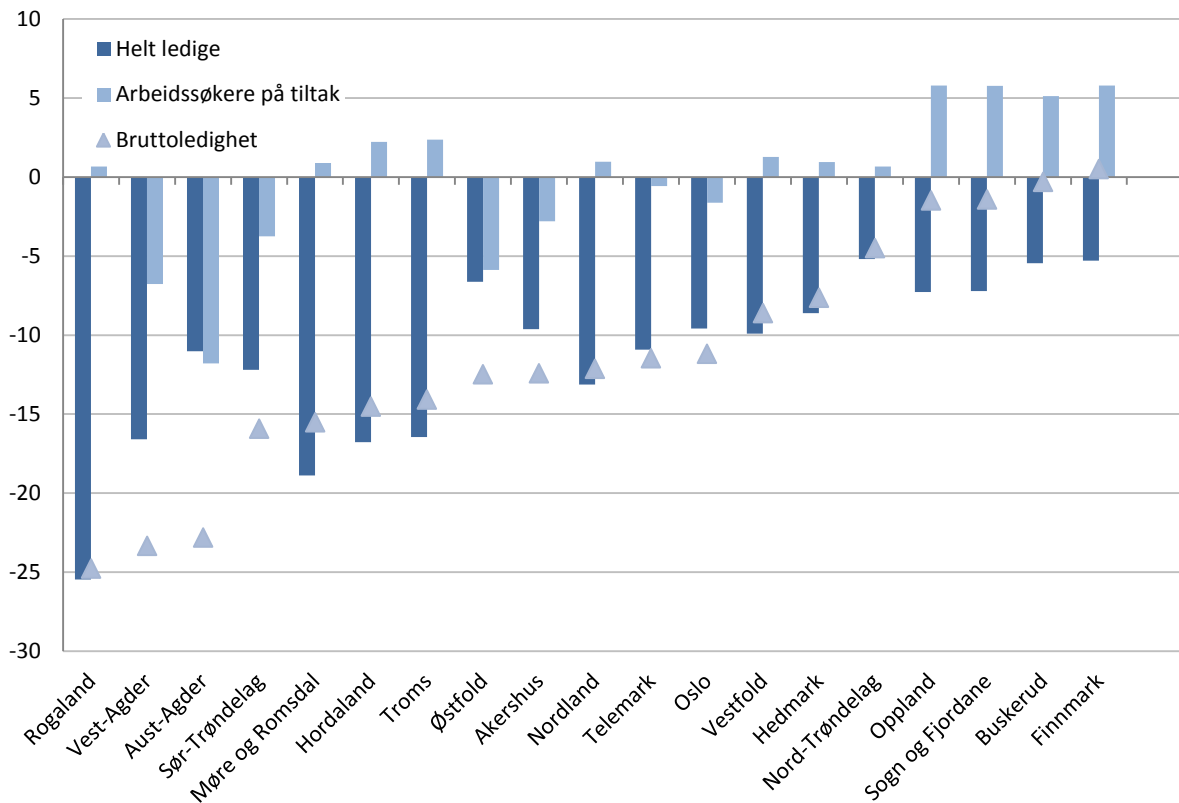
## Bruttoledigheten faller i de fleste fylkene

I desember gikk bruttoledigheten ned eller holdt seg stabil i de aller fleste fylkene, justert for normale sesongvariasjoner.<sup>5</sup> Den prosentvise nedgangen var størst i Møre og Romsdal fulgt av Oslo, mens Sogn og Fjordane og Buskerud som hadde den største oppgangen i desember. Sammenliknet med desember i fjor var bruttoledigheten lavere i alle fylker i desember i år, bortsett fra Buskerud og Finnmark, der den var uendret (figur 9). Rogaland (-25 %) sammen med Vest- og Aust-Agder (-23 %) hadde den største nedgangen.

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,1 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 2,0 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

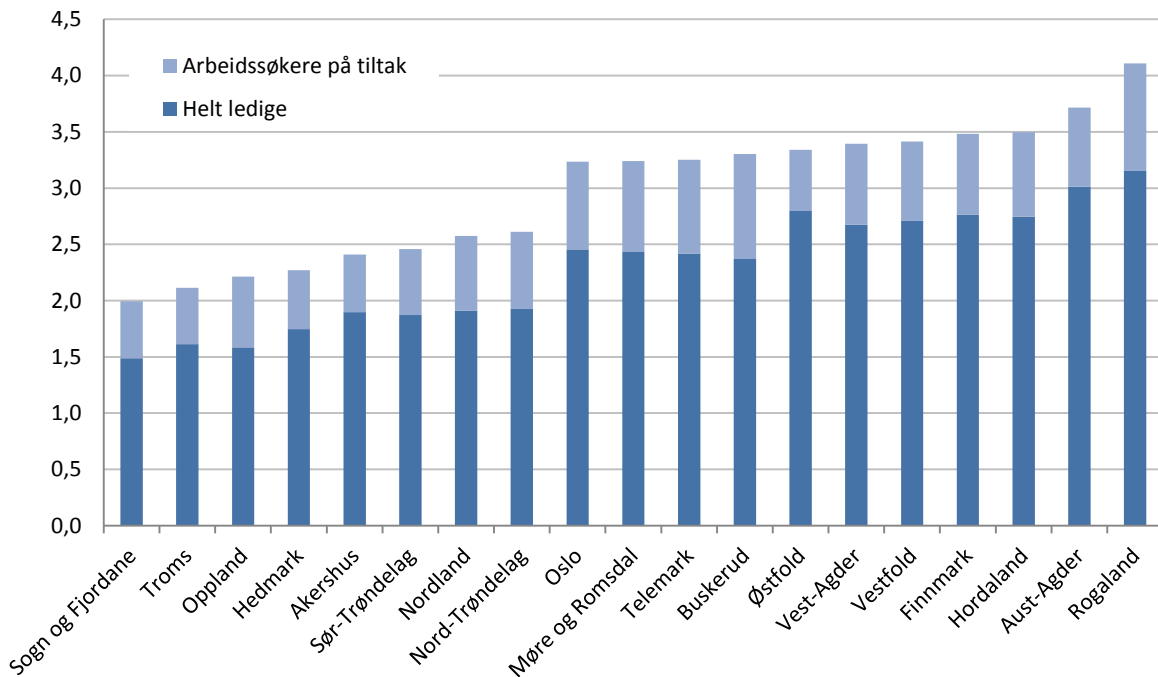
<sup>5</sup> Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

**Figur 9.** Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Desember 2016 – desember 2017



Kilde: NAV

**Figur 10.** Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Desember 2017



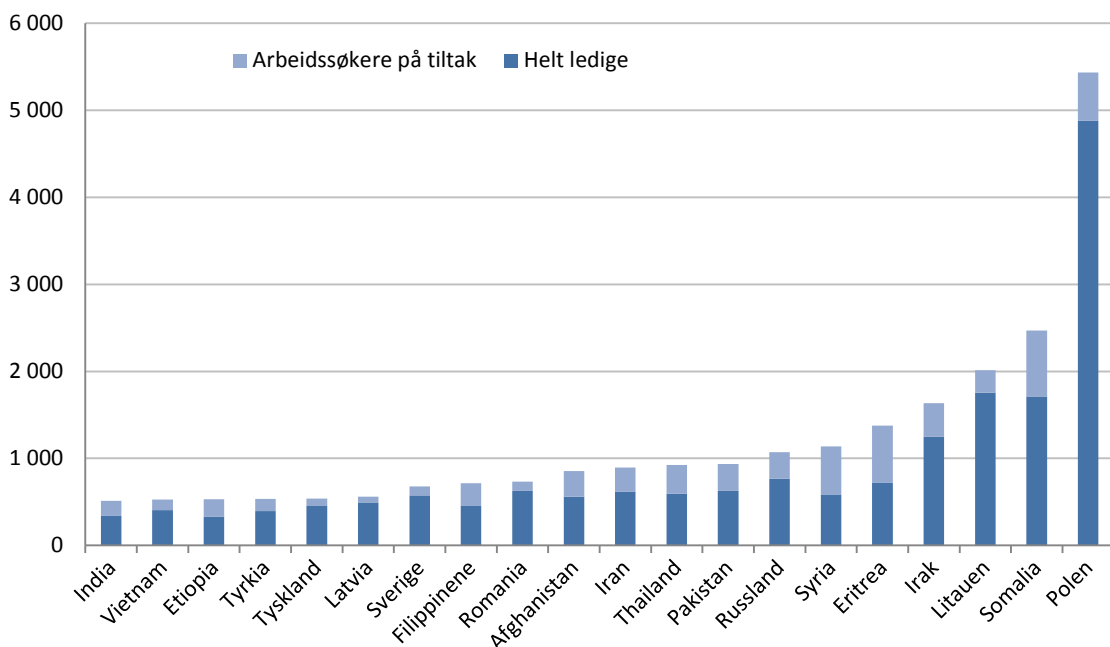
Kilde: NAV

## Ledigheten blant innvandrere

36 300 (43 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i desember er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. I desember var Polen (5 400), Somalia (2 500) og Litauen (2 000) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

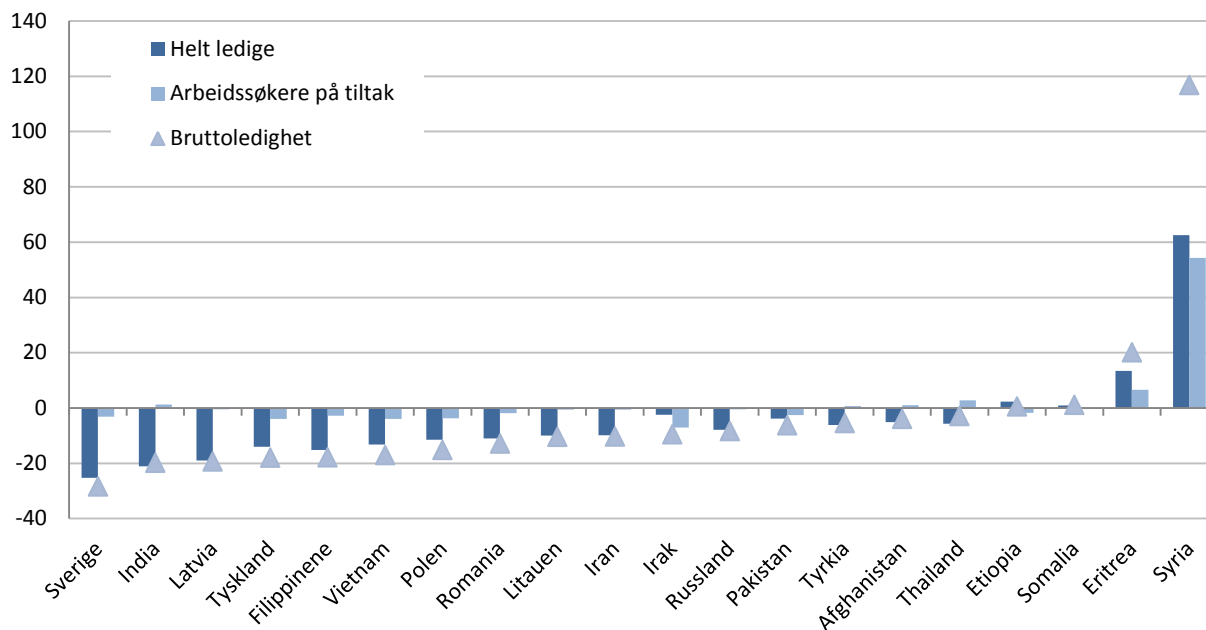
Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (117 %) og Eritrea (20 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Sverige har bruttoledigheten falt med 28 prosent i samme periode.

**Figur 11.** Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. Desember 2017.



Kilde: NAV

**Figur 12.** Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Desember 2016 - desember 2017



Kilde: NAV

### Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 20 400 nye ledige stillinger på nav.no i desember. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (3 700), ingeniør- og ikt-fag (2 500) og bygg og anlegg (2 400).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.